

GORENJEČ.

Političen in gospodarski list.

Vabilo na naročbo. «GORENJEČ» stane za celo leto samo 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K. Naroča se list lahko vsak dan, in naj se naročnina izvoli poslati upravništvu.

Grof Rikard Belcredi.

In nazadnje bo Karl Herman Wolf le še koristen postal za našo državo. Vsenemški poslanci so namreč načeloma proti vsaki spravi. To je naravno, ker žive od narodnostnega spora. Avstrijski patriotizem jim je lanski sneg in dobro vedo, da bo konec njihovega vpliva, ko se sklene sprava med Čehi in Nemci. Nekoliko boljši so drugi nemški poslanci, ki načeloma še stojijo na avstrijskem stališču, ali dosedaj se niti ganiti niso upali, kajti Vsenemci so stali kakor gonjač z bičem v roki za hrbtnom zmernejših elementov, vsak korak k spravi so denuncirali volilcem kot veleizdajstvo. Svoje volilce so slepili prav tako, kakor naši klerikalci, tako da so jim obljubovali vedno nemogoče in nedosežne stvari. Nobenega pogajanja! dokler se ne vpelje nemški državni jezik in pred zadnjimi volitvami je Schönener celo izdal parolo: Ponemčenje vsega češkega kraljestva. Nepopisno mesarsko klanje pa, ki ga je vprizoril Wolf med Vsenemci po svoji tožbi proti dr. Schalku in ki se je vršilo pretekli teden pred porotniki v Mostu na severnem Češkem, je razmere nekoliko zboljšalo. Vsled tega požara v vsenemški stranki, so dobili drugi nemški poslanci vsaj toliko poguma, da so začeli resna pogajanja s Čehi, in izjavili, da je nemški državni jezik zadeva, ki se tiče vseh dežel avstrijske monarhije in ne samo češkega kraljestva. To je sicer malo ali vendar nekaj v očigled strahu, ki so ga imeli dosedaj nemški naprednjaki in nemška ljudska stranka pred Wolfom in Schönenerjem. Začela so se vnovič nova resna pogajanja med Čehi in Nemci in to nas spominja moža, ki je pred nekaj dnevi v visoki starosti v Gmundenu zatislil trudne svoje oči.

Jedro vsega narodnostnega boja v naši državi je vprašanje: ali naj vladajo Nemci, ali naj se vpelje enakopravnost vseh narodnosti. Februarjev patent je ustanovil prevlado Nemcev, ne samo v cislitvanski polovici, ampak v celi, takrat še nedeljeni državi. Ogrji so z abstinenco vrgli Schmerlinga. In takrat je bil poklican mlad, ali podvzeten aristokrat, grof Rikard Belcredi, da spravi državni voz v pravi tir. Mi se ne ogrevamo za ponos-

nega aristokrata, ne za strastnega konservativca, v tem oziru je bil tak, kot je večina čeških aristokratov, ki so stali v drugi polovici pretečenega stoletja v ospredju. Podoben je bil grofu Leonu Thunu, Clamu, Martinitzu in tudi Hohenwartu, ali nekaj posebnega ga le odlikuje. Prvi je bil, ki je z vso dosedaj še nedoseženo enerzijo začrtal ono smer vlade, v katero so krenili vsi njegovi nasledniki, če niso mogli več naprej. Do živega je bil prepričan, da je izključno nemško vladanje v Avstriji nemogoče, da je tendenca februarjevega patenta načeloma napačna. In da bi odstranil vse zavire uspešnemu pogajanju, posebno ono, kar se imenuje varovanje posesti, sistiral je ustavo in potem zaklical vsem narodom slovite besede: Pot je prosta.

Ni naš namen razmotrivati, zakaj da je postal njegov poskus brezuspešen, zadostuje naj, če opozorimo na to, da je bila Ogrska že takrat, ko je Belcredi dobil krmilo v roke, docela revoltirana, in da je prišla potem vojna z Nemčijo in Italijo, namen teh vrstic je le, pokazati, da tiči v tem koraku grofa Belcredija visoka državniška misel. Te misli poprijemali so se za Belcredijem vsi državniki, če so prišli v zagato. Po istem potu hodil je Hohenwart, po istih načelih ravnal se je Taaffe in bistveno tisto pot hodi tudi Körber. Le da smer postopanja ni pri nobenem njegovih naslednikov tako plastično izražena, tako jasno očrtana, kakor pri Belcrediju. Pri vsakem nasledniku nahajamo temneje barve. Hohenwart se sicer ni povzpел do sistiranja decembrove ustave, ki je sedaj stopila na mesto februarjevega patenta, pač pa je imel še pogum za fundamentalne članke in septembrov manifest. Mnogo nežneje in neodločneje nastopil je Taaffe. Ta je smatral za svoj poklic z malimi diplomatskimi sredstvi in vladnimi čini razbiti premogočno «združeno levico», kar se mu je tudi posrečilo. In vsled vsled te vladne smeri je imenoval sam svoj sistem: Fortwursteln. In še za par nijans previdnejši je Körber, ki se sploh ne opira na nobeno parlamentarno večino, ampak manipulira z uradniškim ministrstvom. Vsi ti poskusi, vsa ta pogajanja, četudi so bila dosedaj brezuspešna, so neovrgljiv dokaz, da je grof Belcredi že pred pol stoletjem kakor moder zdravnik ob postelji bolnikov stavljal stari Avstriji pravo diagnozo in da bi mi že davno ne imeli jezikovnih in narodnostnih bojev in bi se lahko

vse javne sile osredotočile v gospodarsko in kulturno tekmovanje, ko bi se bil posrečil njegov poskus.

Celo nemški državniki, vzgojeni v Schmerlingovem duhu, so, četudi nehote, priznavali pravilnost Belcredi-jevega postopanja. Auersperg, Hasner, Unger, Glaser so bili sicer še mnenja, da se bo dalo s silo zatreti narodnostno gibanje med slovanskimi narodi. Zaradi tega so zapirali slovanske, v prvi vrsti češke urednike, zaplenjevali njih liste, prepovedovali javne shode in delegirali porotne sodnije. Ali, ko so čutili, da ponehava njihova moč, moč slovanske opozicije pa narašča, začeli so se tudi pogajati. Pogodili so se s Poljaki, pogajali so se večkrat s Čehi. Takrat je nastala politična situacija, katero je plastično označil pater Greuter z besedami: Im Winter Reichsrat, im Sommer Ausgleich.

Naj so torej tudi grdili nemški listi grofa Belcredija skozi desetletja z «Staatsstreich» in «Sistierungsminister», zgodovina mu je dala in mu daje še danes prav. In to nam je dalo povod, da ga seznanimo z našimi čitatelji.

Samopomoč in državna pomoč v kmetijstvu.

Iz knjige dr. A. Buchbergerja «Grundzüge der Agrarpolitik» je posnel «Kmetovalec v svoji 22. številki naslednji odstavek, ki je zanimiv tudi za naše kranjske kakor sploh slovenske razmere. Ta odstavek skozinsko potrjuje razpravo «Kmetijske razmere na Kranjskem» in naj služi obenem za odgovor tistim, ki hočejo izpodbijati trditev, da si kmet mora sam pomagati. Dr. A. Buchberger namreč piše: V ostrem prepiru sedanjega časa glede ciljev, ki naj jih ima dobra vlada pri svoji kmetijski politiki, naj se nikdar ne pozabi, da je kmetovanje obrt, katere uspeh ne sloni le na vnanjih predpogojih zemlje in podnebja ter na onih predpogojih, ki jih določuje splošni red državnega življenja, temveč sloni tudi, in sicer ne v najmanjši meri,

PODLISTEK.

Ena noč v času emancipacije.

(V poljubni obliki sestavljen odgovor milostljivi gospej.) Konec . . .

«Častito omizje! Zvene so čaše, v vznepenih besedah so slavile čislane predgovornice nevenljive zasluge rodoljubne gospe. V prekrasnih besedah se je spominjala male Nadine gospodična Inka.» («A-jej,» zastoče natakhar Francelj, katerega je Miška malo preveč ušcipnila.) «Gospoda! Ne bodem dolgo govorila. Napolnjene so kupice do vrha in, gospoda, pozivljam Vas, da jih izpraznite do dna, prav do dna, na nekaljeno srečo njega, ki sanja ob zibelki o ljubljeni soprogi — na srečo čislane soproga naše gospe notarice! Bog ga živi!»

Veslje omizja je priklopelo do vrhunca, zažvenketale so čaše, gospa doktorica je intonirala «slava mu», Francelj je pa tekkel po nove buteljke.

*

Na vzhodu se je pričelo svitati.

Na lincih velikega Kmetovega golobnjaka so čepeli golobčki, krog njih pa so se sukale zapeljive golobičice, golobičice dolgih in kratkih kljunčkov.

Na županjinem hlevu je zakokodala najstarejša kokoš, petelin se je povspel na najvišjo gred in z glasnim, navdušenim «kikiriki» pozdravil mlado jutro.

Po vsem mestu so se mu odzvali tovariši in klicali svojo družino na delo.

Zažareli so vrhovi snežnikov v vsi lepoti rdeče-zlatih žarkov vzhajajočega sonca.

Velike jate gavranov so se podile po rosnih travnikih in praznih potih . . ., veselo žvrgoleči so se podali

na moralni in dušeyni sposobnosti gospodarja, t. j. uspeh je zavisen od temeljite gospodarjeve strokovne zmožnosti. Zlasti naj se nikdar ne pozabi, da temelji obrtovanje na kmetijskem posestvu na sodelovanju narave, glavnice in dela, da je namen tega obrtovanja pridelovati pridelke in izdelke za prodaj in da ne odločuje o dobičkonosnosti kmetovanja le tržna cena, temveč tudi to, koliko se prideluje na hektaru, kakšni so pridelki in koliko stane pridelovanje. Za visokost kosmatega dohodka iz zemlje in iz hleva, ravnotako za visokost pridelovalnih stroškov in predvsem za kakovost za prodaj pridelanih reči je pa bistveno merodajen način kmetovanja, t. j. ona vsota gospodarjeve strokovne sposobnosti, ki more z najmanjšimi sredstvi doseči največje uspehe s prirodnimi silami, ki delujejo v kmetijstvu. Brez tehniške vede in znanja, brez vednostne porabe pridelovalnih sredstev, brez umnega spajanja različnih načinov gospodarjenja, brez vsakočasnega prilagodenja pridelovalnega načina na potrebe trga ne bo imelo kmetovanje uspeha, čeprav so tržne cene ugodne.

V sedanjem času, ko se tako rado podpira mnenje, da naj vsa in vsaka pomoč pride od države in od njenega zakonodajnega delovanja, ni preveč, če se poudarja, da je vsaka državna namera, če je še tako dobra in zasnovana na široki podlagi, čisto zastoj, če ni kmetovalca, ki bi znal umno kmetovati.

Namesto da bi upali na državno pomoč v prid kmetijstva, naj pridejo kmetovalci rajši do treznega spoznanja, da najobsežnejše državno delovanje more zasebno gospodarjenje pač popolniti, nikdar pa ne more nadomestiti energične porabe sil vsakega posameznega kmetovalca.

V Kranju, 13. decembra.

K položaju. V zadnjem času se vse suče okrog češko-nemške sprave. Nemci so predložili češkim strankam svoje pogoje, s katerim pa Čehi niso zadovoljni, ker jim Nemci diktirajo, doklej ima segati češki notranji jezik. Vsled tega bodo Čehi izdelali svoj poseben memorandum. — Državni zbor razpravlja o krošnjarstvu; govorilo se je

lahkoživi vrabci na bogato obrodila polja . . ., visoko se je vzdigaval škranček in prepeval hvalo stvarniku . . ., krasno jutro je kazalo lepoto božje narave.

V župni cerkvi so se oglasili ubrano doneči zvonovi, vabeči okrepčane prebivalce v cerkev, da se zahvalijo neskončno dobrotnemu Bogu za srečno noč in ga poprosijo s priprošnjo vseh svetnikov za blagoslov in pomoč njegovo, da s pomnoženo močjo prične svoje delo in je srečno končajo v čast in slavo božjo!

Zvonili so zvonovi, od «sonca» sem pa so odmevali čudni akordi pesmice «ne grem domov, ne grem domov . . .»

*

Gospa preblagorodnega imena!

Na dnu svoje skrinjice sem našel zavitek, na katerem je stalo Vaše ime. Radoveden sem odprl in našel — pisanje, katero Vam pošiljam.

Gospa milostljiva! Par let je že preteklo in tedaj . . . Obljubil sem . . . Pošiljam Vam svoj odgovor, svoje mnenje o vprašanju, ki Vas tako zelo zanima, mene pa tako malo. Pošiljam Vam ga, toda pozabiti ne smete, da ste mi dovolili, da se smem poslužiti poljubne oblike!

Vem že naprej, da boste poslano s pomilujočim smehljajem vrgli v koš, prosim Vas pa jedno, ne sodite me prestrogo, vsaj bi bilo dovolj čudno, ko bi bil jaz istega mišljenja, kot Vi milostljiva, ki ste mi ne samo po letih, temveč tudi po svojem velikem umu daleč, daleč naprej!

V globokih poklonih se klanja Vašemu blagorodju vedno in povsod iskreno udani

Pavliha, črnovojnik.

tudi o nedeljskem počitku trgovskih uslužbencev. Odsek je sklenil, da je brez razločka dovoljeno ob nedeljah in praznikih k večjemu štiriurno delo dopoldne.

Novo nemško stranko snujejo štajerski Nemci. Stranka bi se imenovala srednja nemška stranka in bi postavila na prvo mesto v svojem programu gospodarsko politiko.

Na Ogrskem je političen položaj jako resen. Ako neodvisna stranka ne opusti obstrukcije, nima vlada drugih sredstev, kakor da razpusti državni zbor.

Tedenske politične vesti. Tožba Wolfa proti državnemu poslancu Schalku in uredniku Wüstu je končala še dokaj ugodno za Wofa. Wüst je obsojen na 1000 K ali 20 dni zavora, Schalk pa na 800 K ali 16 dni zavora. Tretjino stroškov mora prevzeti Wolf, ker je izločil del obtožnice. — Italijanski pravosodni minister je izdelal načrt, po katerem se ustanovi pri vsakem sodišču brezplačno zagovorništvu za revne. — Nemčija in Anglija sta poslali dne 7. t. m. venecuelski vladi svoj ultimatum. — Kitajska je vpeljala splošno vojaško dolžnost in triletno vojaško službo.

Dopisi.

Iz Lesec. (Občinska seja.) Dne 7. t. m. je občinski odbor obravnaval o proračunu za leto 1903, pri katerem se je sklenilo, da se ima na občinskih dokladah pobirati le 13%. Odkar je tu pri nas napredni zastop pod županovanjem g. Ivana Zarka, so občinske doklade vedno manjše, in sicer prvo leto, ko je prevzel županstvo, se je znižalo od 25 na 18, drugo leto od 18 na 14 in letos od 14 na 13%, doklado, vstevši šolsko doklado. Pod prejšnjem klerikalnim županom Antonom Meršolom pa je bila 25% doklada. Sedanji občinski odbor je lansko leto prihranil čez 500 kron. Pa kaj je bivši klerikalni župan še za en čudak! Pri pregledovanju letnih računov o prvi seji novega občinskega predstojništva se je izkazalo, da ni bilo vpisanih obresti, katere so se dvignile pri c. kr. davčnem uradu v Radovljici od obligacij okrog 34 kron in nekaj vinarjev. Ta prešmentani klerikalni bivši župan, ki vedno poseda pri župniku in znanem Pogačarju, noče plačati ta znesek, akoravno se je že podpisal na listek, katerega ima sedanji župan v rokah, da bo plačal, ako prejšnji tajnik pregleda račune in podpiše, da ni vračunal tega zneska v letnem občinskem računu. Prejšnji tajnik je tudi napisal spodaj letnega računa, da takratni župan Meršol tajniku ni povedal, da je prejel ta znesek, torej ga tudi vknjižil ni. Pri današnji občinski seji se je opetovano izreklo, da naj občini povrne

Miklavž in njegovo spremstvo.

Zadnje dni preteklega tedna se je naselilo v domove naše nedolžne mladine rajsko veselje. Miklavž, ta sveti mož, poln lepih in bogatih darov, je zapustil svoje pravo bivališče in pohitel iz nebeških višin na naša snežena in ledena tla. Hej, to je bilo med našo deco radosti, vrisanja — pa pri nekaterih tudi razočaranja!

V našem mestu in po bližnji okolici pa je hodil že nekaj dni tudi Miklavž z raznim veselim in neveselim spremstvom. Ta pa se je razločeval bistveno od pravega v tem, da ni imel nič svetosti na sebi, da je taval okrog že mnogo prej in tudi poznej. Sicer živi že davno med nami, torej nam je že vsem znan, toda v zadnjem času se je znova oživel ter hodil marsikak dan neustraheno «med živimi» in sicer ali sam ali pa družno z angelci. V mučno začudenje in strah vseh teh nebeščanov pa so se Miklavžu izmuznili zdajpazdaj strahoviti peklenščeki, in kamor so prišli ti, tam je bil kmalu jok, groza, polom. To pot pa je bil naš Miklavž tudi modern, kajti vse svoje obiske je naznanil že prej po raznih klerikalnih novinah, ali pa nas je o tem obvestila ustmena govornica.

Iz svojih nebeških višav stopivši se je oglašil najprej v Strazišču. Tu je ob predavanju, petju in napove-

ta znesek, drugače ga do morala sodnija izterjati. To se je tudi zapisalo v zapisnik, kar je Meršola tako razjezilo, da kot občinski svetovalec ni hotel podpisati zapisnik, temveč je odšel z besedami: «Ker ste zapisali to, pa ne podpišem!»

Iz Bukovščice. Zadnjič je prinesel «Gorenjec» dopis iz Bukovščice. Povedal je mnogo o našem župniku Moretu. Za dodatek hočemo še nekoliko novic napisati. Dne 12. novembra zavravsala sta se ponižni bukovski mežnar Uranič in veliki župnik More iz Bukovščice. Ob 7. uri zvečer se je začela predstava v farovžu in kmalu na to spodil je župnik kuharico (zeno mežnarjevo) in mežnarja z otrokom vred. Letal je župnik okrog hiše in vpil ter tako klel, kakor kakšen kozji pastir. Zaklenil se je trikrat v sobo in ležal sredi hiše na golih tleh, tako, da so nekatere ženske, ki so ga videle, mislile, da se mu je zmešalo. Mežnar je zbežal z ženo in otrokom v sosedno hišo. Toda župnik je pridrivil kmalu za njim in, ker je velike postave, zaletel se je s svojo puhlo glavo v oboj pri vratih, da je bil pobit po obrazu. Mežnarja je zmerjal kakor cigana in vpil, da ni nič vreden. Kaj je bilo vzrok temu škandalu, to je farovška tajnost. Mežnar se je potem nekoliko upijanil, da je imel korajžo ter je šel pred farovž in klical župnika na korajžo: «Far, zdaj pa le ven!» Vpitje in preklinjevanje je bilo tako okrog farovža, da so v sosednih Knapih mislili, da so razbojniki v vasi. Ob 1/2 12. uri se je končala komedija. Mežnar z ženo je drugod spal. Res čudne so razmere v tem bukovskem farovžu. Mežnarja stoji prazna, mežnar z ženo pa stanuje v farovžu in župnik pogostokrat ziblje v kuhinji otročiča, ki je rojen v farovžu. Čudno ni, da se plenice tudi suše okrog te hiše. Ljudje pa se pri tem naravnost pohujšujejo. Ključarja bi imela v tem oziru kaj storiti, pa se bojita župnika. To sta slabotna moža. Kocjan sicer drugod zabavlja in jezik brusi čez to, v farovžu pa se boji kakor polita miš. Drugi ključar Novak se pa še drugod boji kaj reči. Ali ni res Kocjan in Novak? Škof v svojih pastirskih listih zabavlja čez liberalce, da izpodkopujejo vero, ne vidi pa svojih podložnih «Kristusovih namestnikov», ki delajo večje pohujšanje, kakor vsi kranjski liberalci. Tukaj bi bila njegova pastirska dolžnost narediti konec javnemu pohujšanju. Preteklo nedeljo enkrat je župnik zmerjal ljudi, ker mu ne prineso dosti masla in jajec. Obljubil jim je, če mu ne bodo dali, da bode eden njegov sošolec delal na to, da ne bodo v Bukovščici dobili več župnika. Tako je še predrzen ta človek. To se ve, da v farovžu potrebujejo masla in jajca, vendar pa naj rajše župnik tako naredi, da jih ne bode potreba. Sedaj je zopet mir in More ziblje in poje: «ajatutaja».

danem muziciranju ustanovil prepotrebno katoliško izobraževalno društvo. V svoji neizmerni ponižnosti je predsedoval on sam, podložni mu angelci pa so tvorili njegovo spremstvo. Ker se je pa oglašil ob snovanju novega društva v navadni vasi, tedaj je šel korak dalje in se pomudil z istim namenom tudi v našem mestu. Pot mu ni bila težavna, ker si je znal poprej pridobiti vsa malkontentna srca za svoje vzvišene namene. In vsi ti malkontenti brez izjeme so prijadrali srečno in nevede kdaj pod njegovo klerikalno oblast. Sami so bili prešibki, Miklavž s svojimi klerikalnimi pritlikinami pa jim je pomagal na trdnejše noge. Dasi še sedaj trdovratno trde, da niso klerikalci, vendar gorje tistemu, ki bi se izmuznil izpod Miklavževe kape. Toda nekaj so le dosegli s raznimi obupajočimi priprošnjami: na firmi se namreč ne bo bliščal napis «katoliško» izobraževalno društvo, ker je njih najvišji vidni poglavar konečno po mnogih prosetih ugovorih vendar milostno v to dovolil, da se ta pridevek «katoliški» sme tudi brez greha opustiti. In vesel je bil Miklavž, veseli so bili njegovi spremljajoči ga angelci in rajski svit je odseval iz obrazov njegovih pristnih klerikalnih, to je bivših malkontentnih mož. Zapelo se je, zamuziciralo se je in vsi so bili dobre volje.

Iz Cerkljan. In roka pravica ga je prijala! V petek zvečer je tukajšnja žandarmerija na povelje državnega pravnika vzela v varstvo «Janeza Kunšnega», katerega so že potem v nedeljo popoldne od c. kr. sodišča v Kranju pripeljali v Ljubljano. Cela štiri leta je vžival Podjed veliko zaupanje občanov. Da si je pridobil to veljavo, skrbel je za to profesor Jenko, s katerim sta se oklenila klerikalne stranke, misleč, da jih bo ona rešila pogina in da jima bo ona pomagala, da postaneta v nekaj letih bogataša. Profesor Jenko je bil prvi organizator klerikalne posojilnice in sirarne. Ko se je to snovalo, kmetje niso imeli pojma o tem; Jenko jim je pripovedoval le o zlatih časih, ki bodo nastopili po snovanju teh dveh zavodov. «Gospodarska zveza» in ljudska posojilnica sta se mnogo brigali za to snovanje in veseli sta bili, da sta dobili ljudi, ki so se začeli brigati za klerikalna podjetja. Iskali so dolgo zato v okolici, da bi dobili za ta snovanja sposobnega moža, ker g. župnik Golobič kakor tudi drugi pametni ljudje se niso hoteli za to brigati. In kakor rečeno dobili so jih v osebi profesorja Jenkota ter v novi justici ljubljanski na počitnicah bivajočega Menarta. V začetku posloval je profesor sam. Vodil je vse knjige sam in bil sam tudi blagajnik. V istem času, ko je imel to imenitno službo, hotel je naenkrat postati graščak in si tudi kupil graščino Strmol, katera pa ni bila dolgo njegova lastnina, ker je ni mogel plačati, cerkljanska hranilnica pa ni dobila denarja, da bi bil mogel prejeti posojilo. Ko je kupil znani travnik, si je izposodil brez vednosti odbora svoto 2700 gld. in plačal travnik, na katero nepravilnost so prišli šele pozneje. Seveda je potem izstavil zadolžnico, da se je imenovana svota vknjižila. Profesor sam toraj jim je pokazal pot, kako je treba poslovati s hranilničnim denarjem. Ko je prišlo na dan, je nekoliko završelo, a se vse zopet poleglo, ker so se ga vsi bali. Za časa profesorjevega knjigovodstva so se že pokazale tudi druge velike nerednosti in že takrat je moral vposlati v Ljubljano vse knjige, da so jih uredili. Na to so pa poklicali v Ljubljano prebrisanega Janeza v učni tečaj treh dni za knjigovodstvo k Šuštersiču. Podjed se je šele v Ljubljani priučil toliko, da je sedaj znal pisati vsaj številke. Kako je bil mož prej učen, dokazuje slučaj: Nek posestnik si je vzel posojilo 135 gld. Zadolžnico je napravil po svoji bistroumnosti Podjed sam. Toda čujte! Podjed je pisal v zadolžnici to svoto 10.035 gld. in dokazoval, da je to pravilno, namreč 100 in 35 gld. Taki ljudje so bili

Toda košara Miklavževih darov ni bila še izpraznjena. Tudi za učiteljstvo kranjskega in radovljskega okraja so imeli Miklavževi angelci v dnu košare krasen zavoj pocukrane vabe. To je bilo zadnje nedeljo. Tu pa je sreča jela zapuščati Miklavževo spremstvo. V svoje začudenje pa ni našel med povabljenimi niti vseh tistih, katerim bi bil razdelil tako rad saj odborova mesta, če že drugega ne... Škoda za ves trud in delo. Razpošiljala so se vabila na razne oddaljene kraje, pripravili so se konjiči k vozu, na katere je posadil Miklavž dva svoja verna spremljevalca, ki sta «oba mlada, oba lepa», prav tako torej, kakor poje narodna pesem; v bližino pa sta ista dva prirejela posebne dnevne in če je bilo treba tudi nočne vizite. V tistem hotelu, ki dobiva zadnji čas prav pogoste svoje nove gospodarje, je bil zbran cvet Slomškarije. Novorojenče pa je imelo pri vsem tem vendar sramoten porod. Vse, kar se je zbralo okrog njega, da s kozarci rujnega vinca proslave njegovo botrinjo, se ga je sramovalo. Pa ni čuda, saj so bili zbrani le štirje zborovalci, zakaj nad polovico tucata navzočih profesorjev in istotoliko kapelanov, vendar ne smemo šteti zraven, ker ti nikakor ne morejo tvoriti prave podružnice «Slomškove klerikalne zveze». Ker vsi prav dobro poznamo te učiteljske malkontente, zatorej postojmo nekoliko pri njih.

Konec...

toraj na čelu temu slavnemu zavodu. Toda prvo leto je Podjed vodil vestno vso zadevo in to samo radi tega, da si je pridobil zaupanje strank. Ko je videl, da je to dosegel in da se člani kakor tudi odbor ne brigajo več za poslovanje, delal je popolnoma sam in kakor je hotel. Ker je imel dosti hranilničnega denarja, je kupil za hranilnico bicikle, konja i. t. d. ter začel s tem kupčevati. Ko je prodal, prvega konja, pravijo odborniki, da je ves tisti denar, ki je bil torej hranilnični, še tisti večer zaigral, a drugi dan kupil zopet za hranilničen denar novega konja. Nadalje je nabavil tudi razne kmetijske stroje in — kakor se zatrjuje — tudi en vagon koruze, katera je bila za nič in se za njo ni skupil niti vinar. Ker je na ta način gospodaril, ni toraj čuda, da mu je pričelo primanjkovati denarja in posluževati se je moral drugih sredstev, da je mašil luknje. To neredno poslovanje se je pričelo nekako pred tremi leti in ves čas tega nerednega poslovanja se odbor ni skoro nič brigal za vodstvo. Prepustili so vse v njegovih rokah in delal je, kakor je hotel. Drugi odborniki imeli so samo ime in drugega nič.

Konec...

Novičar.

Na Gorenjskem.

Vabilo na naročbo. Današnji številki „Gorenjca“ smo priložili poštne nakaznice, katere naj bi cenjeni naročniki porabili, da obnové naročnino za leto 1903. Obenem najljudneje prosimo, naj bi se naročnina čim preje doposlala, da moremo ob novem letu urediti razpošiljanje lista. Nekaj novih naročnikov se je že oglasilo za prihodnje leto; upamo pa, da bomo v novem letu mogli poleg vseh dosedanjih zvestih naročnikov zapisati med podpornike našega prepotrebne lista za Gorenjsko tudi še dokaj novih odjemalcev.

Osebná vest. Občina Zminec pri Škofji Loki je imenovala g. Simona Šubica, vseučiliškega profesorja, svojim častnim občanom. — Nadučiteljem na dosedanjem mestu je imenovan g. Jakob Stupar na Brdu. — Nadučitelj v Mošnjah, g. Ignacij Rozman, je prestavljen v Veliki Podlog.

Nečúven škandal. Prejeli smo naslednji popravek: Slavno uredništvo «Gorenjca» v Kranju. Sklicujoč se na paragraf 19. tiskovnega zekona zahtevam z ozirom na notico «Nečúven škandal» objavljeno v št. 47. Vašega lista, da sprejmete v zakonitem roku in na zakoniti način sledeči stvarni popravek: Ni res, da bi bil jaz napravil na Vseh Svetnikov dan pred Najsvetejšim tak škandal, da mi je škof odvzel faro; pač pa je res, da sem izmučen od dela in bolehen, kar sem v nedeljo dne 9./11. sam na prižnici povedal, težavneje, a ne kot pijani pop opravil oba dneva dvojno dopoldansko in popoldansko službo božjo in da sem se vsled zdravstvenih in lokalnih razmer sam, prostovoljno, da si utrdim zdravje, fari odpovedal, a ostanem pa župnik na Trati do instalacije novega župnika. V Kandiji, dne 28. novembra 1902. Matej Pintar, župnik. — Opomba uredništva. Informirali smo se o istinitosti tega popravka in dobili naslednje poročilo, katero priobčimo brez komentarja: Dne 1. novembra t. l. na Vseh svetnikov dan pri zju-tranji maši je imel Matevž Pintar v župnijski cerkvi na Trati zelo smešno pridigo. Ljudje so se po cerkvi smejali in ni ga skoro bilo človeka, ki bi ne bil obsojal takega početja, in želel, da se temu naredi konec. Koncem maše, predno je molil običajne molitve na stopnicah, obrnil se je po cerkvi in se pričel kregati čez pevce in orglavko, češ, da to ni nobeno petje, da njega pri sveti maši le moti in da ne trpi več takega šundra. Matevž je prejšnji večer v družbi s Poljanskim kapelanom Florijančičem do polnoči pil v svojem župnišču in zato je bil še bolj zmešan. Ljudje so namieč govorili, da se mu je zmešalo, po naše: da je znorel. Isti dan pri dopoldanski sv. maši ob desetih je imel tudi smešno propoved. Tulil je v enomer: «Otroke sem zredil, pa so me zavrgli.» Pri tej maši pa pevci že niso več peli, temveč je le sama organistovka «Kralovka» hotela orgljati in peti pri blagoslovu. To mu pa zopet ni bilo prav, zato

se je zopet obrnil nazaj ravno takrat, ko je imel dati blagoslov z Najsvetejšim in začel rohnati, da naj bodo orglje tiho, češ, ker niste poprej peli in igrali, tudi sedaj ni potreba. Med mašo se namreč ni pelo in orgljalo. Potem jo bilo vse tiho. Po zjutranji maši je hotel iti naš slavni ključar Lužar (Jože Šubic), bolje poznan Peter Amijenski, v farovž nad župnika, a mu je Posavčev gospod Guzelj zabranil vstop. Hotel ga je namreč vzeti v roke. Drugi dan, v nedeljo, je zopet razsajal in zmerjal fante ter jih gonil iz cerkve. V nedeljo zvečer okrog 9. ure je nekdo vigel par kamnov v okna spodnje sobe, v kateri sta bila Matevž in Posavčev gospod in ubil tri sipe, a kamni so obtičali v omrežju. Oba sta se zelo prestrašila in se nista upala ganiti. Kdo je to storil, se ni poizvedovalo. Vtorek, 4. novembra sta šla Lužar in Kralj (mož organistovke) h škofu in v četrtek 6. novembra je že prišel kanonik Sušnik in kapelan Florjančič z njim in je prinesel s seboj obsirno pritožbo, katero sta Lužar in Kralj pri škofu podala zoper župnika. Kanonik Sušnik je potem poklical še tri može iz Gorenjevasi, katerim je prebral obtožnico in so tisti potrdili vse to. (Bile so navedene vsakovrstne nespodobne stvari.) Na to so poslali domačina Mateja Sušnika iz Selc, p. d. «Žgancovga Matevža», kateremu je dekan izročil faro Trato v oskrbovanje, župnika Matevža pa so poklicali na opazovanje v Kandijo. Odpeljal se je v soboto, dne 15. novembra. Sedaj se še ne ve, ali pride nazaj ali ne, kajti vzdignili so se zoper njega njegovi prijatelji klerikalci, na čelu jim župnikov kurator Matevž Subic, po domače Lužar. — «Gorenjec je torej pisal popolno resnico.

V dobre namene. Človek bi mislil, da bodo klerikalci sami toliko previdni in že v lastnem interesu lepo molčali o znani Koblarjevi zadevi s hranilnično knjžico, da se čim preje pozabi umazana afera «med živimi». No, «Slovenec» od minule sobote je družega mnenja. Prav po nepotrebnem se zaganja v naš list in mu očita, da ne razume najbolj primitivnega lokalnega patriotizma, ker se veseli nad porazom dekana Koblarja, ki bi bil baje denar pokojne Terezije Eržen porabil za uboge dijake in druge podpore potrebne Kranjce. V razjasnilo teh «dobrih namenov» naj navedemo nekaj dejstev. O priliki prve razprave po umrli T. Eržen pri c. kr. okr. sodišču v Kranju je pooblaščenec Martina Erzena — brata in edinega postavnega dediča pokojnice — predlagal, da naj se sklene poravnava. Martin Eržen naj dobi samo jedno polovico vrednosti dotične hranilnične knjžice, drugo polovico naj pa obdrži dekan A. Koblar «v dobre namene», toda s pogojem, da mora s pobotnicami dokazati, koliko in komu je plačal v dobre namene. Koblar je ta predlog na kratko odklonil. A še več! Akoravno je imel dekan Koblar v rokah premoženje umrle T. Eržen — hranilnično knjžico v vrednosti 10.000 kron — je vendar moral brat in dedič Martin Eržen, ki takrat še ni videl «beliča» dedščine po svoji sestri, plačati naslednje troške: pogrebni troškov K 76·56; za sveče in živila K 12·80; za krsto K 33·—; za sveče K 78·40; zdravniških troškov K 150·— in za sveče ob mrtvaškem odru K 50·—. Konstatiramo še posebej, da je dekan Koblar kot kranjski župnik z domačima kaplanoma sam opravil cerkveni pogreb in da se je tako krčevito držal že tolikrat omenjene hranilnične knjžice, da niti pogrebni troškov ni hotel plačati. Če končno še pripomnimo, da spada kranjska župnija med najboljše na Kranjskem, a da dosedaj še nihče ni hvalil Koblarja kot dobrotnika; če še enkrat pribijemo, kako netaktno je spodil Koblar slugo, ki je nabiral prispevkov za požarno brambo, in če slednjič še povemo, da je pred kratkim odslovil rojakinjo prosečo podpore, češ, «da se s tem ne peča» — potem smo pač zadostno označili «dobre namene», katerih Koblar s hranilnično knjžico pokojne Terezije Eržen — ni imel.

Narodna čitalnica v Kranju priredi gledališko predstavo v korist dijaški kuhinji v društvenih prostorih danes v soboto točno ob poldevetih zvečer. Uprizoril se bode «Deseti brat.» Narodna igra v petih dejanjih s petjem. Pr Jurčičevem romanu spisal Fr. Govekar. Zunanji gosti dobro došli. Vstopnina 1 K za osebo. Ker je čisti do-

biček namenjen prepotrebni dijaški kuhinji v Kranju, se preplačila hvaležno sprejemajo. K obilni udeležbi vabi najuljudneje odbor.

Ga že imamo! (Samo za moške.) Kadar kak noličan ali na pol oličan človek ne more s pametnimi razlogi ovreči nasprotno trditve, takrat izkuša z vpitjem in s psovkami zamašiti nasprotniku usta. Tako tudi naši klerikalčki. Ker ne morejo naših izvajanj pobiti z argumenti, se zadovoljujejo z zmerjanjem po klerikalnih listih. Zadnji «Slovenski List» piše, da je nek preprost človek iz kranjske okolice v večji družbi imenoval «Gorenjca» najbolj «tumpast» list. Mi, ki vemo, da kmetje strašno radi, četudi skrivaj, bero naš list, smo takoj pogruntali, da se za tem «preprostim» človekom skriva le preoblečen kmet, ki hoče s takim neumno-naivnim zmerjanjem, ker mu ravno nedostaje pametnih razlogov, izliti svoj žolč na «Gorenjca». O šefu kranjskih klerikalnih dopisnikov imamo še toliko dobrega mnenja, da smo mislili, da ni sam zakrivil te otročarije. Priznamo, da smo se varali. Preoblečeni kmet je namreč nakupičil v «Slovencu» od četrta iznova proti «Gorenjcu» take psovke, da bi se jih res sramoval še tako preprost človek iz okolice. In ptiča spoznamo po perju! V zadnjem «Gorenjcu» smo posvetili našim prijateljem s sv. pismom. To klerikalce najbolj grize, če jih primes z lastnim orožjem. Od tod grozna jeza. In preoblečeni kmet, namesto da bi izkušal pobiti naše trditve z razlogi, piše o «Gorenjcu» takole: «Ton, ki prevladuje v tem listu, je tisti, kakoršnega rabijo navadne poulične barabe in cestni šnopsarji. Dober tek kranjski inteligenci, ki to zmes s slastjo požira...» In, cenjeni bralec, sedaj vsklikneš pač tudi ti z nami vred: Ga že imamo — preoblečenega kmeta! Da, ta «Slovenčeva» notica je pisana prav v tistem znanem tonu, ki diši tako po prisilni delavnici ter po slabi tovaršiji in ki je različnim odgovornim urednikom «Slovenskega Lista» že delala toliko preglavice. Čudimo se le, da nam preoblečeni kmet ne očita, da čakamo in pljujemo skozi zobe. No, morda to še vse pride.

Grobovi. Na Javorniku je umrl ondotni trgovec g. Ivan Smolej. Star je bil sele 27 let. — V Kranju je umrla gospa Marija Engelman, vdova po pokojnem Avguštinu Engelmanu, večletnemu učitelju v Kranju, v visoki starosti 94 let. — Na Homcu pri Kamniku je umrl dne 5. t. m. 90 let star mož Mihael Pogačar. N. v m. p!

Hudič naj vzame krstni kamen, kjer si bila krščena! Tako se je glasilo vtorek zjutraj po neki kranjski ulici od klerikalnega moža, ki se je vračal od veselice «izobraževalnega društva» ter se je nosil nad svojo ženo, ko je morala biti celo noč sama doma. Naslov društvu je torej popolnoma primeren. Tone pa je lahko ponosen, da sedi sredi tako vestnih klerikalnih mož.

NOVOSTI

1903

VELECENJENE
GOSPODE ODJEMALCE

si najuljudneje dovoljujem
opozarjati, da se bližajo

BOŽIČNI PRAZNIKI in NOVO LETO

ko marsikdo potrebuje
POSETNIC in drugih tiskovin, za katere
se najuljudneje priporočam

Iv. Pr. Lampret,
tiskar v Kranju

Opozorjamo na današnjo gledališko predstavo «Deseti brat», katere čisti dohodek je namenjen dijaški kuhinji.

Podružnica «Slomškove zveze» v Kranju. Lansko leto v Ljubljani zasnovana «Slomska zveza» nima drugega namena, kakor po ogromni večini napredno ljudskošolsko učiteljstvo spravi pod klerikalni jarem in učitelje zopet preleviti v šolmaštre-mežnarje, kar so bili z malimi izjemami v prejšnjih blaženih časih. Povsem naravno, da se vsi dostojni, na svoj stan ponosni in svobodomiselni učitelji izogibljuje te «zlomškovske» zveze, kakor kuge. Pameten človek pač ne pljuje v lastno skledo! Kakor v vsakem stanu, tako je seveda tudi med ljudskimi učitelji nekaj eksistenc, ki ne delajo ravno časti svojemu stanu in z ozirom na svoje temno preteklost ali problematično sedanjost iščejo zavetja pod črno suknjo, odnosno pod okriljem «Slomškove zveze». To se je že videlo lansko leto na prvem zvezinem shodu, katerega se je udeležilo poleg nekaj duhovnikov in profesorjev le še neznatno številce učiteljev in učiteljic z najslabšimi kvalifikacijami. Takrat se je tudi že sklenilo ustanoviti v Kranju podružnico «Slomškove zveze» za kranjski in radovljjski šolski okraj. Računali pri tem seveda niso toliko na ljudske učitelje, katerim je v prvi vrsti namenjena «Slomska zveza», ampak na «učitelje» na kranjski gimnaziji. In čez leto dni — post tot discrimina rerum — se je minolo nedeljo na «Novi pošti» zasnovala v Kranju zvezina podružnica. Naj se nekoliko pomudimo pri tem zgodovinsko prevažnem dogodku, to pa že zato, ker «Slovenec» o njem poroča tako malo. Ulogo priganjačev za ustanovni shod podružnice po pravih nepolitične, v resnici pa politične klerikalne «Slomškove zveze» sta prevzela podvzetna klerikalna «učitelja» profesor Jarc in suplent Remec. «Učitelj» kapelan Potokar jima je stal ob strani s svojimi bogatimi izkušnjami. Povabilna pisma so romala po deželi. V Kranju in v bližini so pa vabili osebno, ko se je vlegel mrak na grešno zemljo. Obiski so, kakor naravno, veljali pred vsem učiteljicam. Skrivna, a tem živahnejša agitacija je imela velikanski uspeh. Zbralo se je nič manj, kakor 20 za «katoliško» šolo vnetih pristašev: 7 profesorjev in suplentov (polnoštevilno), nekaj kapelanov, 3 učiteljice in jeden, reci jeden cel učitelj! Da ta slednji ni bil nihče drugi, kakor sloviti pedagog in krotitelj nagajive voklanske mladine, naš dobri znanec Kos, je samoobsebi umevno. Že zaradi lepšega so hoteli potisniti v odbor vse štiri zastopnike ljudske šole. Jedna izmed učiteljic, ki je bila baje «zapeljana» v to mešeno družbo, se je kljub vsemu prigovarjanju vendarle srečno obranila te izvanredne časti. V odbor so bili izvoljeni: profesor Dokler, učitelj Kos, suplent Remec, kapelan Potokar in učiteljici Praprotnikova s Primskovega ter Strletova iz Gorij. Kos je med najslabšimi učitelji v kranjskem političnem okraju, kar pa ne izključuje, da se prav dobro poda v novoizvoljeni odbor. Škoda, da ni Jarca vmes. Galantni, kakor smo napram nežnemu spolu, o obeh učiteljicah raje molčimo. Kos je neki strašno ponosen na novo dostojanstvo in je že zaukazal nadebudni vaški mladini, da naj ga nazivlje «gospoda profesorja». Kaj pravi k temu «kolega» Dokler? Ali se mune zdi, da bi bilo mnogo umestnejše, ako bi pustil še nadalje brleti svojo skromno lučico pod mernikom? Ker «Slovenec» ničesar o tem ne poroča, se slavni pedagogi gotovo niso mogli zjediniti glede osebe predsednikove. Kakor bi bil Kos prav pripraven predsednik takim kapacitetam, si vendar drznemo predlagati za načelnik kranjske podružnice «Slomškove zveze», ki je menda pred vsem ustanovljena za ljudske učitelje, suplenta Remeca. Tako bi bila ironija popolna, blamaža pa tem večja!

Od stopnje do stopnje. O nameravani ustanovitvi «Izobraževalnega in zabavnega društva» smo že poročali in tako je slednjič prišlo minoli ponedeljek do tega, da se je vršil v gostilni že znanega imena ustanovni občni zbor. «Slovenec» poroča, da so bili društveni prostori nabiti zavednega meščanstva; o navedeni zavednosti nočemo debatirati, pač pa hočemo navesti odbornike, kateri so gotovo najvišja potencia in instanca one vsemočne meščanske zavednosti, katera tako harmonično

lepo združuje vse elemente naših katoličanov od Koblarja pa tja visoko gori do njegovega pribočnika Skalja. Torej počasi: dolgo, dolgo so iskali primerne predsednika, kajti med samimi kapacitetami je težko najti pravo, dokler jih ni privedla roka božje previdnosti do kranjskega Pšemysla — do prof. Jarca. Po imenu soditi, volitev ni bila napačna. Da je trgovec Hlebs primeren podpredsednik, o tem bi niti v vsem izobraženi Lampek ne dvomil. Da brez Potokarja ne zakoljejo v Kranju nobenega prešiča, je vsem znano, on je Koblarju pravcata conditio sine qua non. In tako je postal tajnik, njegov namestnik pa tovarniški uradnik Tomc, seveda tudi zaveden meščan. Blagajnikom je bil izvoljen usnar Zupan, njegovim namestnikom pa klobučar Ovčjak, oba jako duhovita in zavedna moža. No, kot zabelo so dodali odboru še suplenta Remeca, kateri je eden najboljših pedagogov v demonstrativnem in občutljivem pouku, modrijana, ki je sveto pismo spravil z moderno «svojo» vedo v najlepšo harmonijo. Članov je že 70, torej vse, kar v Kranju klerikalno leze ino gre. Po dovršenem dnevnem redu so se naslajali vsi novopečeni društveniki ob umetnih dis-akordih pevskega društva «Kranj». Mi pa, ki v svoji krščanski ljubezni ne želimo nikomur nič slabega, smo veseli, da se je vendar enkrat zbralo vse «zavedno» meščanstvo v jeden tabor ter se ločilo na ovce in kozle, tudi take, ki jedo osat. Svoji k svojim!

Iz Škofje Loke se nam piše: Redek slučaj. Od 1. decembra t. l., namreč od ponedeljka pa do srede popoldne so bili zapori škofjeloškega c. kr. okrajnega sodišča prazni. Kaznjenca ni bilo nobenega. Menda je že deset let poteklo, odkar je vladala taka «suša» v zapornih prostorih. — Štirideseti redni občni zbor škofjeloške narodne čitalnice se vrši v nedeljo 15. t. m. zvečer v društvenih prostorih po običajnem dnevnem redu. Ako bi pa občni zbor ta dan ne bil sklepčen, se vrši drugi v nedeljo 21. t. m. zvečer z istim sporedom. — Miklavžev večer škofjeloške narodne čitalnice se je vrlo lepo obnesel. Malega občinstva se je kar trlo v prostorni dvorani, pa tudi odrastlih ni manjkalo. Radostno, dasi z neko bojaznijo, ki se ni dala prikriti, so zrl otročiči v krasno oblečenega Miklavža in lepa angela. Veselja je bilo mnogo med otroci, čeprav so nekateri tudi dobili šibe. Čitalnični odbor ima pa zavest, da se je prireditve v moralnem in gmotnem oziru popolnoma posrečila.

Napad. Piše se nam: Prošli teden se je vozil g. J. G. iz Stare Loke, kakor je sam pravil, iz Praprotnega proti domu. Bilo je zvečer in že tema. Na poti pa sta ga baje kar hipoma napadla dva neznana človeka. Eden je zgrabil konja, drugi si je dal opraviti z na vozu sedečim J. G.-jem. Enega je zbil od sebe, drugi je medtem zbežal. Koliko je na tem resnice, ne moremo jamčiti, ker nikakor ne moremo verjeti, da bi se se skrivali kar v prvem mraku po obljudenih cestah — napadalci.

Prešernova podoba v barvotisku, posneta po oljnati sliki Alojzija Šubica, stane 40 kron z okvirom vred. Starosta kranjskih meščenov, posestnik g. Mihael Pučnik, ki je osebno poznal Prešerna, se je izrazil, da je slika izborna pogojena. Kdor hoče videti sliko, si jo lahko ogleda v bralni sobi čitalnice v Kranju.

Veselici. Narodna čitalnica v Kamniku priredi v nedeljo, dne 14. decembra 1902 v društveni dvorani točno ob polosmih zvečer dramatično predstavo «Mlinar in njegova hči», žaloigra v petih dejanjih. — Slovensko bralno društvo v Trziču napravi na Silvestrov večer veselico z gledališko igro: «Štempihar mlajši».

Pogorela je minoli ponedeljek hiša «pri Medeniku» v Strahinju, občina Naklo.

Iz Radovljice se nam piše: Gorenjci! Dobro pogledajte, koga ob času zidanja bohinjke železnice sprejemate v prenočišče. V neki tukajšnji gostilni sta prenočila dva Laha, ki sta bila bolj podobna razbojnikom kakor pa poštemu človeku. Drugo jutro, ko je hišina pospravljala postelje, je našla dolg odprt nož. Kaj sta mislila z njim početi, se ne ve. Vseeno pa je dobro, prej pogledati, kaj se sprejme pod streho. — V Radovljici imamo psa zelo kosmatega, ki sliši na ime Žlindra. Krstila ga je Filsova Neža.

Deželna zveza kranjskih obrtnih združenj v Ljubljani je imela svoj ustanovni shod dne 7. in 8. t. m. Zaradi pomanjkanja prostora smo morali poročilo odložiti za prihodnjic.

Križem sveta.

Razne vesti. Radi nesrečne ljubezni do 52letne žene se je v Veliki Kikindi ustrelil 83letni prevzitar Faber. — Huda zima vlada v Novem Jorku, kjer imajo 35 stopinj pod ničlo. — Naš cesar je podaril za kurjavo dunajskim revežem 12.000 kron. — Steklarna se je razletela v Velikem Varaždinu. — Huzarski ritmojster v dunajskem živinozdravniškem zavodu je poneveril 10.000 K.

Adamov rojstni dan. O rojstnem dnevu našega pradedca Adama so se bogoslovci srednjega veka prepirali, ne da bi bili prišli do kakega gotovega zaključka. Sedaj pa slednjic vemo prav natančno, kdaj je bil rojen, oziroma ustvarjen prvi človek. Sir John Lightfoot, podkancelar kambriske univerze, je porabil 15 let svojega življenja v to, da je izračunal datum Adamovega rojstva. Primerjal je neizmerno število biblijskih in drugih knjig ter starih koledarjev in s pomočjo najtežjih proračunanj došel do zaključka, da se je Adam rodil 23. oktobra leta 4004 pred Kristusovim rojstvom in sicer ob 9. uri zjutraj. Hvala Bogu, sedaj smo torej z Adamom na jasnem! Sir John Lightfoot pa bi nam ustregel, da bi nam izračunal tudi rojstni dan prababice Eve, da nam bo potem na podlagi teh dat moglo sestaviti rodovno drevo kar od prvih staršev pa do današnjih dni.

Listnica uredništva.

Danes se nam je nabralo toliko gradiva, da smo morali stvari odložiti za prihodnjic. Gospode dopisnike prosimo potrpljenja, ker pride vse na vrsto.

Gospodarske stvari.

Kmetijsko predavanje bo imel jutri v nedeljo v Cerkljah g. Gustav Pirc, ravnatelj kmetijske družbe.

Mestna hranilnica v Kamniku. V mesecu novembru 1902 je 129 strank vložilo 31.205,62 kron, 60 strank je vzdignilo 21.605,62 K, 12 strankam se je izplačalo posojil K 21.900.—. Stanje vlog K 571.831,98. Stanje posojil K 328.650,49. Denarni promet 121.903,73 kron.

Dobavni razpis. Trgovsko ministrstvo je naznanilo tukajšnji trgovski in obrtniški zbornici, da se bodo dne 31. decembra t. l. ob 11. uri dopoldne na borzi v Bruslju sprejemale ponudbe za dobavo 12.000 smrekovih drogov za brzojav. Varščina znaša 16.430 frankov.

Domača knjižnica.

Ciril-Methodov koledar za leto 1903 je izšel v Kamniku. Založil in izdal ga je tiskar Anton Slatnar. Oblika mu je taka kakor letošnjemu.

Načrt in odredbe

vseslovanske, umetniško-obrtniške razstave v S. Peterburgu leta 1904.

(Izveček iz načrta in zapisnika odborove seje 23. maja 1902.)

I.

Z Najvišjim dovoljenjem «Gosudarja Imperatora» pod Visokim pokroviteljstvom Njegovega «Imperatorskega Visočanstva kneza Aleksandra Mihajloviča» priredi «Slavjansko Blagotvoriteljno Obsčestvo» v Peterburgu pri udeležbi društva ruske obrti in trgovine «Sodejestvie» vseslovansko umetniško-obrtniško razstavo v Peterburgu leta 1904.

II.

Razstava ima namen, da se s sodelovanjem ustanovijo neposredne zveze za obmen ruskih s sorodnimi jim prebivalci drugih dežel.

Da se to doseže, skrbí odbor razstave med drugim za organizacijo v slovanskih deželah pomožnih odborov za razstavo, kateri morejo naše vzeti trud za povabilo udeležencev pri razstavi, za zbirko stvari, njih pošiljatev, uredbo na razstavi i. t. d.

III.

Razstava ima dati jasni pogled na sedanje bistvo, plemenske posebnosti in gospodarski položaj vseh slo-

vanskih narodov, na prirodne izdelke njih dežel, na njihove obrti in rokodelstva, umetništvo ter ima tudi služiti kot posredovalka in mesto seznanja z dotičnimi izdelovalci in izdelki Rusije.

IV.

Požrtvovani in pridobljeni predmeti na razstavi imajo biti postavljeni v osnovanje stalnega vseslovanskega muzeja v Rusiji.

V.

Vse slovanske naselbine bodisi evropske, bodisi živče v drugih deželah sveta se vabi udeležiti se vseslovanske razstave s svojimi izdelki, pisateljskimi deli, statističnih vesti o deželah, v katerih prebivajo, o njihovem gospodarskem položaju, njih obrtu, umetnistvu in izdelkih.

VI.

Priredbo razstave in vse njene stvari ima v rokah odbor, kateri za bližje razredbe, tikajoče se razstave, voli glavnega komisarja razstave.

VII.

Častnega predsednika razstave je volil odbor s soglasjem Njegovega Imperatorskega Visočanstva Visokega pokrovitelja razstave, ministra financ, tajnega svetnika Vladimira Ivanoviča Kovalevskega.

Konec . . .

Kathreinerjev koledar za leto 1903, ki nam je bil prijazno doposlan, je letos mičen, eleganten stenski koledar, ki ga bo vsaka prijateljica Kathreinerjeve kave rada obesila blizu svoje mizice. Na sredi ima umetniško izvršeno sliko, ki se ji utegne vsakdo všečno nasmehnuti. Brhka, prijazna kmetiška deklica dviga čašo Kathreinerjeve kave; prikupni vonj te pijače ji menda zbuja prijetno pričakovanje in, že sedaj vesela tega užitka, se poredno smehljaje obrača na stran, kakor bi hotela roci: «Pijača pa taka!» Ta veseli vzklík je tudi za geslo postavljen pod sliko. Kakor čujemo, daje firma Kathreiner ta lični koledar odjemnikom brezplačno razdeljevati po vseh trgovinah, kjer se prodaja njena svetovnoznana Kathreiner-Kneippova sladna kava.

189

Potrjim srcem javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš ljubljeni soprog, oziroma sin in brat

Ivan Smolej

danes v ponedeljek, 8. t. m. ob 8. uri zjutraj po dolgotrajni mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v 27. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspa.

Truplo predragerega ranjkega se bode v sredo, dne 10. t. m. ob 2. uri popoldne prepeljalo z Javornika na brezniško pokopališče.

Ranjki se priporoča v pobožno molitev in blag spomin.

Na Javorniku, dne 8. decembra 1902.

Margareta Smolej, roj. Kikel, soproga. — **Matevž in Neža Smolej**, oče in mati. — **Anton in Franc**, brata. — **Marija**, sestra.

Zahvala.

Povodom nenadne, prebitke izgube mojega iskreno ljubljenege, predragerega soproga i. t. d. došlo mi je od vseh strani premnogo tolažilnega sočutja, za katero, kakor tudi za darovanje obilo krasnih vencev ter za mnogobrojno spremstvo k večnemu počitku se najpriskrnejšje zahvaljujem.

Na Javorniku, 12. decembra 1902.

Žalujoča soproga **Margareta Smolej**.

Učenca
sprejme Henrik Suttner, urar v Kranju.
177-6

J. Sartori

ključničarstvo in trgovina z železnino
v Radovljici, Gorenjsko

priporoča svojo zalogo najboljših
mlatilnic na vitle po K 103.—
„ „ roke „ „ 112.—
vsake vrste slamoreznic, šivalnih strojev za krojače
in šivilje, kolesa (bicikelji) od K 160—240.
Najboljše železo in jeklo, kovina za okna in vrata
štedilna ognjišča vsake vrste, kuhinjske posode
i. t. d. i. t. d. 112-21

Diljem Požgaj

knjigovez v Kranju, glavni trg 132
v hiši g. M. Bizjak

priporoča svojo

največjo knjigoveznicu na Gorenjskem

opremljeno z vsemi potrebnimi modernimi
stroji in pripravami. Izdeluje vsakovrstna ve-
zanja, od preprostih do najfinejših, kakor tudi
različna galanterijska dela — vse okusno,
trpežno in po najnižjih cenah. 160-11

MATIJA AŽMAN

mizar za stavbe in pohištvo
v Kranju št. 128
v lastni hiši

naznanja slavnemu p. n. občinstvu, da je
popolnoma prenovil svojo delavnico, katero
je spopolnil z najnovjšimi, modernimi
stroji, katere goni elektrika.

Imam obilo suhega lesa v zalogi in spreje-
mam vsa, tudi največja v mizarstvo stroko
spadajoča dela in jih izvršujem dobro, so-
157-12 lidno in po najnižjih cenah.

Tedenski sejem v Kranju dne 9. t. m.

Prignalo se je 120 glav goveje živine, 1 tele, 55 prašičev,
— ovac, — kozlov, 32 buš, — konj. — 50 kg: pšenice
K 8.—, prosa K 7.—, ovsa K 6.50, rži K 7.50, ajde
K 8.50, ječmena K 7.50, krompirja K 2.—, fižola: ribni-
ški K 9.50, koks K 11.—, zelen K 8.—.

Loterijska srečka dne 6. decembra t. l.

Gradec: 19 50 86 78 63

Nad 500 različnih vzorcev

Pri nakupu blaga za

Moške obleke

se dobro priporoča

R. MIKLAUC

v Ljubljani, Špitalske ulice št. 5

ki ima v zalogi vedno najnovjše blago.

O resnično nizkih cenah se vsakdo lahko prepriča.

74-31

Vzorce pošilja na zahtevanje poštne prosto

JOSIP WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA, Slomškove ulice št. 4

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko ključničarstvo.

Žično omrežje na stroj, obhajilne mize, ugraje na mirodvoru,
obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne
križe, štedilnike i. t. d. 81-30

Špecialiteta: valjični zastori (Rollbalken).

III. 167-11

Blag. gospod

Piccoli

lekarnar

Ljubljana.

Pri neki gospej, katere je trpela dolgo
časa na nervoznosti, sem vporabljal z
izvrstnim vspehom **Vaše** železnato vino.
Prosim torej, pošljite mi nadaljnih šest
steklenic imenovanega vina.

Dr. L. Färber

c. kr. štabni zdravnik

Raštelj št. 19.

GORICA, 6. junija 1902.

Polliterska steklenica velja 2 K.

Zunanja naročila izvršuje lekarnar GABRIEL
PICCOLI v Ljubljani točno, ako se mu pošlje
znesek po poštnem povzetju.

„Le Délice“ neprekosljivi papir za svalčice 181-5
najboljše cevke za svalčice (cigarete)

dobivajo se pri gg. Janku Kocmutu v Kranju in Otonu Homannu v Radovljici.

Priznано najboljšę

oljnate barve

Prodaja na debelo!

smlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako konkurencę po finosti, ki omogočajo z jako majhno množino pobarvati veliko površino, razpošilja

po nizkih cenah

Adolf Hauptmann

v Ljubljani

tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja. 82—28

Ilustrovani ceniki so brezplačno na razpolago.

Prodaja na drobno!

Andrej Boucon

149-18 LJUBLJANA
Prule (Sredina) št. 18

TOVARNA ZA IZDELOVANJE

VSAKOVRSNIH STOLOV

MIZ ZA VRTOVE
in vseh v to stroko
spadajočih pred-
metov, kise izvršujejo
natančno po naročilu.

Zunanja naročila se iz-
vršujejo točno in po najnižjih
cenah.

Ceniki se razpošiljajo zastoj in
frankovano.

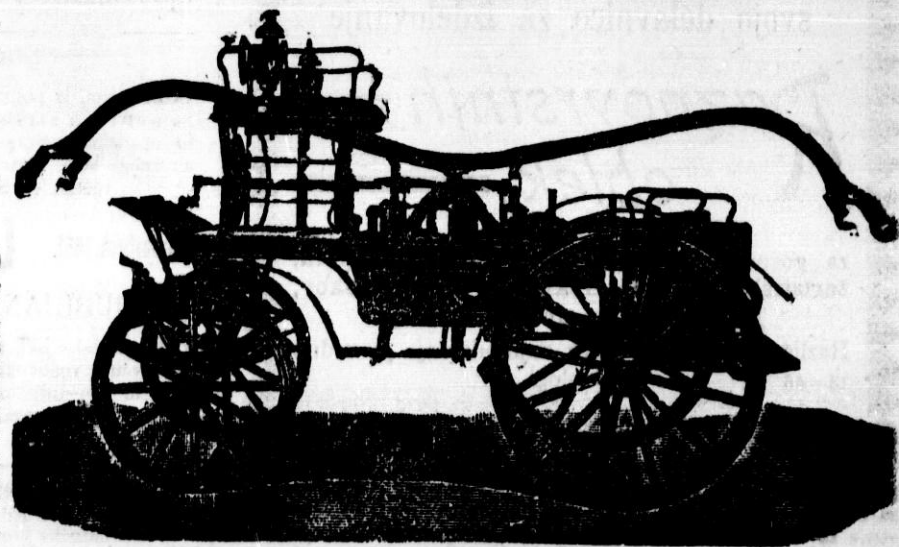
C. kr. priv. tovarna strojev, brizgalnic,
kmetijskih strojev, I. moravska mehanična
tkalnica čevl in pasov

R. A. SMEKAL

v Cechu pri Prostjevu in Smichow-Praga.

Podružnica v Zagrebu, Frankop. ulica 9
priporočila 13—47

slavnim gasilnim društvom, občinam in zasebni-
kom brizgalnicę vsake vrste, s patentom proti
smrzlini in s priredbo, da tista na obe strani
vodo vlečejo in mečejo, parne brizgalnice,
s kojima zamoreta samo dva človeka opravljati
delo — naučba v teku treh dni — ter ne po-
trebujejo izprašanega strojevodjo; dalje vse drugo
gasilno orodje, čelade, pase, sekirice, lestve
i. t. d., kmetijsko orodje in Peronospora-
brizgalnice. — Roba solidna elegantna in ceno.
Plačila po dogovoru.

Podružnica R. A. Smekal v Zagrebu.

Glinaste peči, štedilnike, banje

za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in
druge glinaste izdelke
v vseh barvah, trpežne in ceno
priporočila prva in največja

tovarna

pečij in glinastih izdelkov

August Dreise

75—30

v Ljubljani.

Večkrat premiano!

R. LANG, Ljubljana (Kollzej)

tovarna za modroce na peresa
in posteljno opravo, salona
pohistva,

priporočila vsake vrste

modrocev, posteljne uloge, zrcal, pedih,
otročjih vozičkov, naslonjav, pu-
valnikov (sofa, kanape, divan) in
sobno opravo 60—34

po najnižjih cenah.

Cenike s 300 podobami pošlje
zastoj in poštnine prost.

Razpošiljanje točno.

G. Tönnies

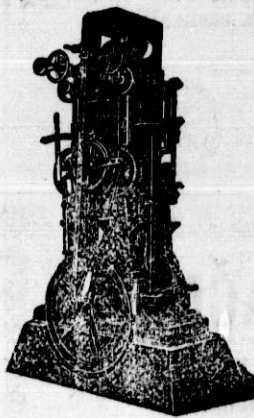
Ljubljana 76—29

tovarna za stroje, železo
in kovinolivarna

priporočila kot posebnost vse vrste

žage in vse stroje

za obdelovanje lesa, ame-
rikanske turbine, bencin-
motore in parostroje.

Primerna darila

ure, zlatnino
in srebrnino
po jako nizkih cenah
priporoča

H. SUTTNER, urar
v Kranju. 73-26

Ceniki zastoj in poštne prosto.

Stanje hranilnih vlog:
1,200.000 K.

Rezervni sklad:
nad 36.000 K.

Posojilnica v Radovljici

registrovana zadruga z omejenim poročtvom
sprejema hranilne vloge vsaki dan in jih obrestuje
po 4½ odstotka

brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica
za vložnike plačuje iz svojega. 20-47

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 97-24

Ivan Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane
šivalne stroje in kolesa

Ceniki se dopoljejo na zahtevanje zastoj.

JOS. POGAČNIK

krojaški mojster v Radovljici štev. 41

priporoča slavnemu občinstvu

svojo delavnico za izdelovanje

Raznovrstnih
oblek

za gospode, uradniških uniform, salonskih,
turistiških in kolesarskih oblek, havelokov,
povrnikov in zimskih sukenj.

Različno blago, in sicer najmodernejše je vedno
14-46 v zalogi.

Hiša v Kranju

z vodno pravico in je posebno pripravna za usnjarja, se
prostovoljno proda. 188-2

Več se poizve pri g. dr. Kappusu, odvetniku v Ljubljani.

Mestna hranilnica

v Kranju

obrestuje hranilne vloge
po 4 odstotke

brez odbitka rentnega davka
2-23 katerega plačuje iz lastnega.

Stanje vlog K 2,877.716.43. Stanje hipoteknih posojil K 1,889.847.15.

Prešernove
poezije

v novi popolni izdaji z življenje-
pisom, literarno-zgodovinskimi črti-
cami in estetično oceno. — Uredil
Anton Aškerc. — Elzevir-izdaja
(rudeče usnje z zlato obrezo 3 K,
96-24 po pošti 3 K 20 h.

Založništvo

L. Schwentner

v Ljubljani.

Naprodaj je več novih in rabljenih

HARMONIK

nemškega in dunajskega sistema. Kje se zve v
upravnistvu „Gorenjca“. 1-50

Stavbinska kleparska dela

vsakovrstna, iz poljubnega gradiva. — Najcenejša izvršitev lesno-
cementnih streh in pokrivanja s strešno lepenko ter v
to spadajoče poprave z jamstvom najsolidnejega dela. — Zaloga
strešnega laka, lesnega cementa in strešne lepenke v najboljših kako-
vostih. — Strelododne naprave po izkušeni sestavi.

Ustanovljeno 1861.

L. M. ECKER

Ustanovljeno 1861.

LJUBLJANA, dunajska cesta št. 7 in 16.

Vodne instalacijske naprave vsake vrste, napeljava v hiše, zveza z
obstoječimi vodovodi, premembe in vsakršne poprave. Zgradba stra-
nišč in kopalnih naprav od preproste do najfinejše izvršbe proti
jamstvu primernegega, trpežnega dela. — Proračuni na zahtevanje
brezplačno. 118-20

Izhaja vsako soboto zvečer, če je ta dan praznik, pa dan poprej. — Velja po pošti prejemana za celo leto 4 krona, za pol leta 2 kroni,
za četrt leta 1 krono. Za Kranj brez pošiljanja na dom stane za celo leto 3 krona, za pol leta 1 krono 50 vinarjev. Dostavljanje na dom
stane za celo leto 60 vinarjev več. Posamezne številke stanejo 8 vinarjev. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne osira. —
Za osnanila plačuje se za petitvrsto 10 vinarjev, če se tiska enkrat, 8 vinarjev, če se tiska dvakrat, če se tiska večkrat, pa po dogovoru.
Uredništvo in upravnistvo se nahaja v hiši št. 105 nasproti župne cerkve. — Upravnistvu naj se blagovoljivo pošiljati naročnina
reklamacije, osnanila, sploh vse upravne zadeve, urednistvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.